

soboške legende



Angela Novak je polna volje in energije.
FOTOGRAFIJA JURE ZAUNEKER



S svojo dobro prijateljico



Učiteljica Angela z eno od svojih učenk



Že na Goričkem je bila Angela aktivna, kjer se je le dalo, tudi za pusta so hodili od hiše do hiše.

Angela Novak

Njene velike ljubezni: otroci, ostareli in živali

Nekdanja učiteljica in ravnateljica OŠ III Murska Sobota je še vedno zelo aktivna

Angela Novak se je leta 1943 rodila kot edini otrok Kolomana Čarnija in Gizele – ki se je pred poroko z njim pisala Abraham – v Ratkovcih na Goričkem: »Mama se je na očetovo domačijo v Ratkovcih primožila iz Šalovec. Oče je bil – rojen je bil leta 1913 – trgovec in naša hiša je bila neke vrste 'center' v vasi. Oče je odkupoval in prodajal najrazličnejše blago, potoval je po Madžarskem in od tam vozil stvari, ki jih je, poleg vsega drugega, prodajal v svoji trgovini. Trgovine se še spomnim, prav tako se spomnim, da smo leta 1945 prvi dobili zasebni telefon z napeljavo iz Prosenjakovec, potem smo imeli leta 1948 edini v vasi radio in seveda – oče je imel motorno kolo, pucha.«

Zgodaj izgubila očeta

Angela se zgodnjega otroštva spominja kot zelo lepega: »Doma smo imeli poleg trgovine veliko posestvo in treba je bilo, čeprav sem bila še majhna, poprijeti za vsako delo. Tako sem recimo pasla krave, čemur sem se – kljub temu da je bilo delo nezahtevno – vedno upirala (smeh). Potem sem morala kositi, molsti krave... verjetno ni dela, za katero nisem prijela. Doma pa smo, ko sem bila še zelo majhna, ker smo imeli res veliko zemlje, imeli hlapce in dekle, ki so tudi mene pazili, ker je mama delala v trgovini.«

Je pa njeno otroštvo že zgodaj – pri njenih osmih letih – pretresla smrt očeta. »Z mamom sva ostali sami, saj je dve leti po očetovi smrti umrl še stari oče. Po dedkovi smrti so tako meni določili skrbnika, to je bil očetov brat.« Angelina mama, ki je postala vdova pri svojih 31 letih, se je po petih letih ponovno poročila. »Moji očim me ni preveč maral, zato v družini nisem bila več priljubljena, mama je potem rodila še mojo polsestro.«

Osnovno šolo je Angela obiskovala v Fokovcih: »Šola je bila kar daleč, hodili pa smo – ker smo vmes počeli vse sorte – največkrat dvakrat dlje, kot je bilo treba (smeh). Pozimi smo se na primer sankali in edino jaz sem imela torbo iz usnja, drugi so potrebovali čine za šolo nosili v cekarjih, tako je ta moja torba po navadi trajala le eno šolsko leto (smeh). Potem smo rabovali češnje, se igrali v gozdu, prirejali otroška 'gostüvanja', peli ... skratka – ta del mojega otroštva je bil res lep.«

Samorastniško življenje

Po petih razredih šole v Fokovcih je mama Angela pri njenih desetih letih



Oče in mama s šestletno Angelo



Angela na učiteljski; sedi, četrta z leve FOTOGRAFIJE OSEBNI ARHIV

dala k svojim staršem v Šalovcih in od tam se je vsak dan z vlakom vozila v nižjo gimnazijo v Murski Soboti. Pravi, da je od nekdanjega imela v sebi občutek za starejšo. »Imela sem rada starejšo, ko sem recimo še živela doma z mamom, sem bila vsak dan vsaj pol dneva pri sosedovi babici, ki je nosila taka dolga, črna krila, ki jih je potem razprostrla in me pokrila z njimi.«

Ker je imela poleg starejših vedno tudi zelo rada otroke, se je po nižji gimnaziji vpisala na učiteljsko v Murski

Soboti. »Živela sem pri sorodnikih, a tisti časi so bili kar drugačni od današnjih. V smislu, da sem rasla praktično kot samorastnik. Ker nihče nikoli ni vprašal, kako je v šoli, mama in očim pravzaprav nista vedela nič o meni – kam hodim, kdo so moji učitelji, sem uspešna ali ne..., tako da sem res živela tako samorastniško življenje s ciljem – nekaj postati in se osamosvojiti.« Že na učiteljski je bila vključena v različne organizacije, med njimi mladinsko.

mariborski pedagoški akademiji končala razredni pouk.«

Kmalu po vrnitvi v Mursko Soboto se je vključila v vse mogoče družbene organizacije v mestu: izvolili so jo za predsednico Krajevne skupnosti Partizan, bila je ena od soustanoviteljic društva žena. »Znotraj tega sem med drugim delovala v več komisijah, imeli smo recimo socialno komisijo, v okviru katere smo po gospodinjstvih zbirale obveznice za bolnišnico. Potem smo obiskovale starejšo, bolne in

Začetek v Križevcih na Goričkem

Učiteljske je končala leta 1963 in postala učiteljica – najprej na osnovni šoli v Križevcih na Goričkem. »Tam sem delala sedem let, učila sem razredni pouk, največ kombiniranega, in seveda vse predmete, ki jih je bilo treba učiti na predmetni stopnji. Učitelj je bilo malo, učili smo v treh izmenah, ker ni bilo prostora, od jutra do popoldneva do 17. ure si bil v službi. Mladega učitelja takrat nihče ni vprašal, ali zmoreš, ali boš ali ne (smeh).«

Leta 1964 se je poročila z Emilom Novakom, ki je bil zaposlen pri Avtobusnem prometu in ji je, pravi, že takrat, ko se je še vozila v šolo v Murski Soboti, veliko pomagal, saj je videl, da je bila velikokrat prepuščena sama sebi. Leta 1969 sta si z možem zgradila hišo v Murski Soboti in postala je Sobočanka. »Hišo smo lahko zgradili z res veliko fizičnega dela in odrekavanja... bili so čisto drugi časi.«

Bila pri skoraj vsaki hiši

Nato je učila na šoli v Puconcih, nadomeščala pa je tako v Brezovcih kot Sebeborcih. »Želela sem dobiti službo v Murski Soboti, kar sploh ni bilo enostavno. A mi je leta 1971 uspelo, dobila sem službo na Osnovni šoli III; najprej v podaljšanem bivanju, nato sem učila 3. razred. Ob službi sem izredno študirala in na

jim pomagale, kar so pač potrebovali; bila sem pri skoraj vsaki hiši.« Delo z ljudmi, srečevanja z njimi, pravi, ji niso bila nikoli težka. »Že na Goričkem sem delala pri Rdečem križu in v najrazličnejših odborih... hodili pa smo tudi 'po fašenkih' (smeh).«

Trenutek, ki ga starš ne pozabi

Angela in Emil sta, ko sta še živela na Goričkem, dobila sina Dušana, leta 1971 pa še hčerko Brigito. »Sin, ki je končal gledališko akademijo, se je leta 1989 ponesrečil v prometni nesreči. Trenutek, ki ga starš nikoli ne pozabi... niti, ko mine 10, 20 ali 30 let... A vem – če bi živel, bi mi rekel 'Mami, živi za tiste, ki jih imaš'.«

Pravi, da je srečna, saj se je hčerka Brigita poročila – njen mož je Dušan Šarotar –, in Angela ima dva vnuka, šestnajstletnega Maksimiljana in sedemletno Izabelo.

Na Osnovni šoli III Murska Sobota je leta 1983 postala pomočnica ravnateljice, leta 1991 pa ravnateljica: »Ravnateljica sem bila 17 let, leta 2008 sem odšla v pokoj. Ko sem postala ravnateljica, sem pogrešala razred in otroke, zelo rada sem imela svoj poklic... ne le otroke, ampak tudi starše in kolektiv. Še danes se razveselim vsakega učenca, ko se pozdravimo ali poklepamo. Nikoli nisem pričakovala nagrad, zame je nagrada to, da se danes, ko se srečam s starši svojih učencev ali z učenci, imamo kaj pogovoriti. To je največ.«

Obkrožena z živalmi

Čeprav je Angela že skoraj desetletje v pokoju, seveda ne miruje in ji nikoli ni dolgčas: »Tako po upokojitvi me je takratni predsednik Društva upokojencev Murska Sobota začel nagovarjati, da bi prevzela predsedovanje.« Kmalu bo dopolnila drugi mandat. Čeprav sta z možem hišo v Murski Soboti prodala in kupila stanovanje v mestu, imata tudi hišo na Goričkem, v Ivanovcih, kjer Angela živi svojo drugo – pravzaprav prvo – ljubezen, živali. »Od nekdanjega sem imela rada živali... še s kmetije. Ko sva imela v Murski Soboti hišo, sem imela koze. Leta 1983 sta mi namreč hčerka in mož za rojstni dan podarila kozo; bilo je presenečenje. Sicer smo šli skupaj z avtomobilom ponjo nekam v Lendavo, a mi je nista prej pokazala. Ko smo prišli domov, sta me poklicala ven in tam je stala – z rdečo pentljo okrog vratu – koza (smeh).« Zakaj koze? »Ne vem, vedno, ko smo kam šli, na morje recimo, sem rada gledala koze.« To so lepe in inteligentne živali, pravi. »Koza ne le, da te pozna, prepozna tvoje počutje. Pa lepe, kako so lepe!« Seveda imata z možem še muce in kučke, mož je tudi čebelar. Seveda tudi po malem kmetujeta.

Angela Novak je tudi prejemnica Kumerdejevega priznanja, priznanja Društva za cerebralno paralizo, zahvale soboškega društva upokojencev, Zveze društev upokojencev Slovenije. Še vedno je aktivna tudi kot članica mestne četrti Center, članica sveta Osnovne šole II v Murski Soboti in sodnica porotnica na soboškem okrožnem sodišču.

Vida Toš